

HEN622 Environmentální sociologie

sylabus studijního předmětu (jaro 2014)

Vyučující: Mgr. Pavel Klvač, klvac@fss.muni.cz, dveře č. 3.11,
konzultační hodiny: *středa 13.45-15.15 hod.*

Anotace: Cílem předmětu je podat historický přehled hlavních teoretických konceptů v rámci environmentální sociologie a získat orientaci v současných přístupech k environmentální problematice ze sociologické perspektivy. Student získá schopnost kritického náhledu na současnou environmentální debatu a bude schopen analýzy aktuálních environmentálních debat v kontextu sociologických teorií.

Požadavky ukončení předmětu: A) průběžný test ze zadané literatury /max. 40 b./, B) zpracování a prezentace vybraného sociologického konceptu /max. 20 b./, C) týmové zpracování a prezentace analýzy environmentálního problému /max. 20 b./, D) sepsání a odevzdání seminární práce /max. 30 b./, E) ústní zkouška. Minimální počet bodů pro úspěšné zakončení předmětu je 65. Aby student mohl být klasifikován musí splnit všechny požadavky (A, B, C, D, E).

Program předmětu:

Lekce 1: Uvedení do environmentální sociologie (19. 2.)

Literatura: celkem 88 (cz)

Barthes, R. (2004): *Mytologie*. Praha: Dokořán, 107-165. [58 stran]

Geertz, C. (2000): Zhuštný popis: K interpretativní teorii kultury. In: *Interpretace kultur*. Praha: Slon, 13-42. [30 stran]

Lekce 2: Tradiční a moderní společnost optikou sociologických teorií (26. 2.)

Literatura: celkem 36 (cz)

Giddens, A. (2000): Tradice. In: *Unikající svět*. Praha: Slon, 51-67. [17 stran]

Keller, J. (1997): Problematičnost pojmu společnost. Tradiční a moderní společnost v koncepcích sociologie. Zdroj radikální proměny společnosti - generalizace trhu. Moderní společnost jako zdroj nadějí i obav. Pojem modernizace a její rizika. In: *Úvod do sociologie*. Praha: Slon, 10-11, 11-14, 14-17, 17-22, 36-41. [19 stran]

Lekce 3: Postmoderna (5. 3.)

Literatura: celkem 66 (cz)

Bauman, Z. (1995): Spor o postmodernu. Postmoderní osobnostní vzorce. In: *Úvahy o postmoderní době*. Praha: Slon, 7-24, 25-60. [53 stran]

Petrusek, M. (2006): Postmoderní společnost. In: *Společnosti pozdní doby*. Praha: Slon, 289-302. [13 stran]

Lekce 4: Kulturní rozpory kapitalismu (12. 3.)

Literatura: celkem 117 (cz)

Bell, D. (1999): Dvojí pouto modernity. In: *Kulturní rozpory kapitalismu*. Praha: Slon, 57-174. [117 stran]

Prezentace konceptů: *společnost postmoderní* (Zuzana Balounová)
společnost narcistní (Alexandra Belkovová)

Prezentace analýzy: *"brněnská kavárna"* (Zuzana Balounová + Alexandra Belkovová)

Lekce 5: Komerce versus art: paradoxy tržních vztahů ve filmové distribuci (19. 3.)

Diskuse s PhDr. Jaromírem Blažejovským, Ph.D.

Multikina, digitalizace, festivaly a internet jsou faktory, jež v posledních letech proměnily trh s filmovým uměním. Publikum baví neplatit, průmysl chce vydělat. Kdo je ten podivín, který si koupil lístek a přišel do kina?

Literatura:

Martinek, P. (2013): Jak měřit distribuci. *Iluminace*, 3/2013.

Dostupné na: http://www.iluminace.cz/images/obsah/Iluminace_3_2013_.121-124.pdf

Danielis, A. (2013): Svět filmu bez perforence. Hrozby a příležitosti digitální filmové distribuce. *Iluminace*, 2/2013.

Dostupné na: http://www.iluminace.cz/images/obsah/Iluminace_2_2013_danielis.pdf

Lamperová, M. (2013): Video on Demand: Nachádzame sa v experimentálnej fáze. *Iluminace*, 2/2013.

Dostupné na: http://www.iluminace.cz/images/obsah/Iluminace_2_2013_lamperova.pdf

Lekce 6: Sociologie (post)modernity (26. 3.)

Literatura: celkem 64 (cz)

Petrusek, M., Balon, J. (2011): Požitky a problémy společnosti naší doby. Společnost karnevalové kultury? In: *Společnost naší doby*. Praha: Academia, 55-97, 98-119. [64 stran]

Prezentace konceptů: *společnost prožitku* (Jaroslav Petřík)
společnost spektakulární (Lucie Šindelářová)

Prezentace analýzy: *"fenomén reality show"* (Jaroslav Petřík + Lucie Šindelářová)

Lekce 7: Riziková společnost (2. 4.)

Literatura: celkem 111 (cz)

Beck, U. (2004): *Riziková společnost. Na cestě k jiné modernitě*. Praha: Slon, 23-111. [88 stran]

Keller, J. (1997): Ulrich Beck - Riziková společnost. In: *Sociologie a ekologie*. Praha: Slon, 168-191. [23 stran]

Prezentace konceptů: *společnost konzumní* (Martin Pavelka)
společnost nedomyšlená (Veronika Šusterová)

Prezentace analýzy: *"Olympia"* (Martin Pavelka + Veronika Šusterová)

Lekce 8: Písemný test (9. 4.)

Lekce 9: Společnost masová, Společnost konzumní (16. 4.)

Literatura: celkem 71 (cz)

Lipovetsky, G. (2007): *Paradoxní štěstí. Esej o hyperkonzumní společnosti*. Praha: Prostor, 13-84. [71 stran]

Prezentace konceptů: *společnost masového turismu* (Anna Plošková)
společnost masová (Anna Ondruchová)

Prezentace analýzy: *"Babovřesky"* (Anna Plošková + Anna Ondruchová)

Lekce 10: Globalizace (23. 4.)

Literatura: celkem 37 (cz)

Petrusek, M. (2003): Sociální souvislosti globalizace: globalizace jako postmoderní ambivalence.

In: Mezřický, V. (ed.): *Globalizace*. Praha: Portál, 93-114. [21 stran]

Mucha, I. (2003): Antropologický rozměr globalizace. In: Mezřický, V. (ed.): *Globalizace*. Praha: Portál, 115-131. [16 stran]

Prezentace konceptů: *společnost mcdonaldizovaná* (Barbora Krejčová)
společnost nomádská (Anna Petříková)

Prezentace analýzy: *"Muzeum romské kultury"* (Barbora Krejčová + Anna Petříková)

Lekce 11: Sociální konstrukce přírody, environmentální ideologie (30. 4.)

Literatura: celkem 42 (cz)

Latour, B. 1996: Tři malý dinosauři aneb bajka věnovaná Neznámému relativistovi. *Biograf Bulletin*, 8/1996, 1-7 [7 stran].

Fine, G. A. 2001: Jak se dělá příroda a ochočuje divočina: Problém "vysbírávání" lesů v houbařské kultuře. *Biograf*, (24), 29-56 [28 stran].

Stöckelová, T. 2004: Příroda v Národním parku Šumava. *Vesmír*, 2/2004, 86-95 [7 stran].

Prezentace konceptů: *společnost riziková* (Soňa Malá)
společnost postmaterialistická (Petr Salamon)

Prezentace analýzy: *"kavárna Tři ocásci"* (Soňa Malá + Petr Salamon)

Lekce 12: Závěrečná diskuse (7. 5.)

Prezentace konceptů: *globalizace* (Martin Černý)
společnost (post)kapitalistická (Mikuláš Černík)

Prezentace analýzy: *"hipsteři"* (Martin Černý + Mikuláš Černík)

Lekce 13: Smrt dokumentárnímu filmu! (14. 5.)

Diskuse s MgA. Radimem Procházkou

Seminář má název podle eseje významného českého režiséra Jana Gogoly ml. o hranicích žánru zvaného dokumentární film. Nejen na příkladu debutu Karla Vachka *Moravská Hellas* si ukážeme, jak umělecky svébytný může „dokumentární“ film být. Pohovoříme také o jeho stylistické a tématické pestrosti. Cílem přednášky je atentát na rozšířenou představu o „dokumentu“ jako televizním tlachání třetilgových herců, kteří sedíce na gauči v obýváku či na židli v divadelní šatně vzpomínají na své estrádami více proslavené kolegy.

Literatura:

Moravská Hellas. In: Švoma, M. (2008): *Karel Vachek, etc.*, Praha, 25-43 [15 stran].

Návrat Karla Vachka aneb Variace na Hörderlinovo téma? In: Švoma, M. (2008): *Karel Vachek, etc.*, Praha, 232-238 [7 stran]

Státem řízený „underground“. In: Švoma, M. (2008): *Karel Vachek, etc.* Praha, 239-241 [3 strany].

Manifest dění. In: Gogola, J. (2001): *Smrt dokumentárnímu filmu! Ať žije film! Od díla k dění!*,

diplovová práce, FAMU, 3-10 [8 stran]. Dostupné na: <http://www.famu.cz/katedry-a-pracoviste/katedra-dokumentarni-tvorby-kdt/materialy-k-vyuuce/teoreticka-diplomova-prace-jana-gogoly/?searchterm=Gogola%20Smrt>